

Titulli i lëndës: FONETIKË DHE MORFOLOGJI E GJUHËS TURKE I

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë – Departamenti i Orientalistikës
Titulli i lëndës:	Fonetikë dhe morfologji e gjuhës turke I
Niveli:	BA
Statusi i lëndës:	Obligueshme
Viti i studimeve:	Viti i I, Semestri i I
Numri i orëve në javë:	3+2
Kreditë ECTS:	7 ECTS
Koha / Vendi:	Departamenti i Orientalistikës Sipas orarit
Mësimdhënësi:	Prof. ass. dr. Isa Sülçevsi
Të dhënat kontaktuese:	isa.sulcevci@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës:	Lënda Fonetikë dhe morfologji e gjuhës turke I përfshin njohuri themelore për shtrirje gjeografike të gjuhëve turkike dhe për gjuhën turke, sistemin fonetik dhe morfologjinë e emrit të gjuhës turke.
Qëllimet e lëndës:	Lënda ka për qëllim: <ul style="list-style-type: none">- të ofroj njohuri themelore për shtrirjen gjeografike dhe për tipologjinë e gjuhës turke,- të krijoj shprehi të zbatimit të tipareve fonetike të turqishtes në gjitha rastet komunikimit,- të krijoj opinion të qartë për fjalëformimin dhe trajtëformimin emëror prapashtesorë të gjuhës turke,- të zhvilloj mendim kritik lidhur me ngjashmëritë dhe dallimet tipologjike të turqishtes dhe shqipes.

Rezultatet e pritshme të nxënies:	Pas përfundimit të këtij kursi studenti do të jetë në gjendje që:
	- të përshkruaj shtrirjen gjeografike të gjuhëve turkike dhe të gjuhës turke,
	- të përshkruaj elementet kryesore tipologjike të gjuhës turke,
	- të zbatoj rregullat kryesore të fonetikës së gjuhës turke në gjitha rastet e komunikimit,
	- të krijoj opinion për fjalëformimin dhe trajtëformimin prapashtesorë të gjuhës turke,
	- të dalloj tiparet e morfosintaksës emërore të turqishtes,
	- t'i arsyetoj termat kryesorë të fonetikës dhe morfologjisë së gjuhës turke
	- t'i identifikoj dallimet dhe ngjashmëritë tipologjike të gjuhës turke dhe shqipe.

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me rezultatet e nxënies së studentit)

Aktiviteti	Orë mësimore	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2	15	45
Teori/Punë në laborator/Ushtrime	2	15	30
Punë praktike			0
Përgatitje për test intermediar	3	6	18
Konsultime me mësimdhënësin	15 min.	8	2
Puna në terren			0
Testi, punimi i seminarit			0
Detyrë shtëpie	1	10	10
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	3	10	30
Përgatitja për provimin final	3	10	30
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)	2	2	4
Projektet, prezantimet, etj.			0
Total			169:25=6,76 7 ECTS

Metodat e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, pjesëmarrja aktive në ligjërata dhe ushtrime, puna individuale në bibliotekë
Metodat e vlerësimit:	Kufiri i kalueshmërisë së lëndës është 50%. Vijueshmëria dhe pjesëmarrja aktive 10%; Kollokfiumi 40%; Provimi final 50%.
Literatura primare:	1. Abdullah Hamiti (2002). <i>Gramatika e gjuhës së sotme turke</i> . Prishtinë. 2. Muharrem Ergin (2019). <i>Türk Dil Bilgisi</i> . İstanbul: Boğaziçi Yayınları. 3. Lars Johanson (2021). <i>Turkic</i> (Cambridge Language Surveys). Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781139016704 4. Nurettin Demir- Emine Yılmaz (2009). <i>Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım</i> . Ankara: Nobel.
Literatura shtesë:	1. Bican Ahmet Ercilasun (2020). <i>Türk Dili Temel Kitabı-Herkes İçin Türk Dili</i> . Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü. 2. Geoffrey Lewis (2000) <i>Turkish Grammar</i> . Oxford: Oxford University Press. 3. Ekrem Čaušević (1996). <i>Gramatika suvremenoga turskog jezika</i> . Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.

Hartimi i planit mësimor

Java	Titulli i ligjërates
Java 1:	Prezantimi i lëndës dhe përmbajtje së saj. Gjuha turke dhe gjuhët turkike: Ndarja e gjuhëve turkike dhe shtrirja gjeografike, tipologjia e gjuhës turke
Java 2:	Termet themelor të fonologjisë dhe të fonetikës së gjuhës turke: fonemat gjuhës turke dhe ndarja e tyre sipas kriterëve të fonetikës turke
Java 3:	Rregullat fonetike të turqishtes që lidhen me zanoret dhe me bashkëtingëlloret e turqishtes
Java 4:	Karakteristikat e përgjithshme morfologjike të gjuhës turke; morfemat dhe aglutinacioni; morfemat rrënjore; morfemat prapashtesore; llojet e fjalëve. (Në orën e ushtrimeve) Testi i I-rë intermediar.
Java 5:	Emri: karakteristikat leksikore, strukturore, e gramatikore të emrit, kategoria e gjinisë; kategoria e numrit; kategoria e përkatësisë (prapashtesat pronore); mënyrat tjera të të shprehurit të kategorisë së përkatësisë.
Java 6:	Kategoria e rasës: Lakimi i emrave; përdorimet kryesore të rasave;

Java 7:	Kategoria e përcaktueshmërisë/ Togfjalëshi emëror; Lidhja gjenitive e caktuar dhe kuptimet e saj; Lidhja gjenitive e pacaktuar dhe kuptimet e saj; Lidhja gjenitive pa prapashtesa
Java 8:	Në orën e ligjëratës: Kollokvium Diskutim rreth kollokviumit
Java 9:	Mbiemrat: emërimi i mbiemrave, llojet dhe kuptimet e mbiemrave; shkallët e mbiemrave; qasje kontrastive mbiemrave të turqishtes dhe të shqipes
Java 10:	Përemrat: Përemrat vetorë, dëftorë, vetvetorë, pyetës, të pacaktuar dhe përemri lidhor Ki
Java 11:	Numërorët
Java 12:	Ndajfoljet; klasifikimi I ndajfoljeve; postpozicionet dhe parafjalët shqipe – qasje kontrastive; postpozicionet me rasën emërore, dhanore dhe rrjedhore; lidhëzat, pjesëzat e fjalët modale
Java 13:	Hyrje në morfologjinë e foljes Folja jo e plotë imek. Kohët e e foljes imek : koha e tashme, eshkuar e caktuar, e shkuar e pacaktuar; format kushtore të foljes imek
Java 14:	Fjalët VAR dhe YOK, përdorimi i tyre si folje ndihmëse; përdorimi i tyre me kuptimin e foljes “kam”
Java 15:	Foljet ndihmëse: Fjalitë dëftore (Bildirme tümcesi) - Folja ndihmëse ETMEK (rrallë eylemek dhe kilmak); - Folja ndihmëse OLMAK

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

Komunikimi i studentëve me mësime të mësimdhënës duhet të përqendrohet në arritjen e qëllimeve të lëndës. Ky komunikim në sallë të mësimi ose në kabinetin e mësime të mësimdhënës (gjatë konsultimeve) duhet të jetë transparent dhe në kuadër të mirësjelljes. Po ashtu edhe komunikimi përmes e-mailit apo edhe kanaleve/mjeteve tjera që i mundësin TI-ja, duhet të jetë në funksion të zhvillimit akademik. Mjetet e komunikimit, gjatë orës mësimore duhet të mos përdoren për qëllime që nuk përkasin me qëllimet e lëndës.